

Monumentnummer*: 514855

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 19 december 2005
Kadaster deel/nr 82687/175

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*		
Wergea	Leeuwarden	Fryslân		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Warrega	A			4915

Omschrijving**

Inleiding

De TIMMERWERKPLAATS annex schaatsmakerij onder traditioneel-ambachtelijke baksteenarchitectuur is omstreeks 1875 gebouwd, vrijwel zeker naar ontwerp van en uitgevoerd door de timmerman K.K. Hoekstra. De ligging aan het water was van belang voor het houttransport over water en het ontwateren van het hout. Mogelijk betrof de bouw de vervanging van een houten loods ter plaatse; in ieder geval is bij de constructie hout hergebruikt. De indeling is eenvoudig en bestaat uit twee verdiepingvloeren; de zolderverdieping heeft een sporenkap met alternerend een hanebalk- en een hanebalk-trekbalconstructie; het dakbeschot heeft een verticale bebording van planken die verspringen en elkaar overlappen ('dubbele potdekseling'). De zolder van de timmermanswerkplaats werd later de werkplaats voor de schaatsfabricage van de fa. A.K. Hoekstra & Co.

De werkplaats had indertijd doorgangen naar de woonhuizen aan de Nieuwe Hoek 4 en de Leeuwarderweg 4; tegenwoordig alleen nog naar laatstgenoemd pand. Ofschoon het gebouw typologisch verwant is aan de pakhuizen, onderscheidt het zich daarvan door de grote lichtvensters en ruimere hoogte van de bouwlagen. De bescherming van rijkswege richt zich op gedeelten van het exterieur, namelijk de oorspronkelijke noordgevel, de oostgevel en de zuidgevel. De aanbouwen aan de noordgevel vallen buiten bescherming van rijkswege. Het westelijke gedeelte van de zuidgevel is door functiewijziging van de achterliggende ruimten gewijzigd; dit gedeelte van de gevel (met raam en deur) is voor de bescherming van ondergeschikt belang. Enkele ramen hebben bij herstelwerkzaamheden een andere roedeverdeling gekregen.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het pand met een rechthoekige plattegrond bestaat uit twee bouwlagen onder een zadel-schilddak. De gevels zijn opgetrokken in bruine baksteen (staand verband en dagstreep) en zijn verlevendigd met gele strengperssteen. Het zuidelijke dakschild is belegd met rode en zwartgeglazuurde Hollandse dakpannen in verticale stroken; het noordelijk en westelijk dakschild zijn belegd met ongeglazuurde rode Hollandse dakpannen. Op de nok twee gemetselde schoorstenen. De oostgevel is symmetrisch ingedeeld met in het midden een verticale as van drie boven elkaar geplaatste, opgeklampte hijsdeuren, elk onder een hanenkam. Het sierspant met makelaar en enige versiering verhullen de hijsbalk. Aan weerszijden van de porte brisée in de eerste bouwlaag twee getoogde vijftienruits-vensters onder een hanenkam; op de eerste verdieping aan weerszijden van de porte brisée twee getoogde twaalfruits-vensters onder een hanenkam; in de geveltop aan weerszijden van de porte brisée een halfroond, ijzeren venster onder rollaag. Aan de oostgevel enkele gietijzeren rozetankers.

In de lange zuidgevel zijn zes getoogde twintigruits-vensters en een deuropening; op de verdieping tien, meest twaalfruits-vensters. In de westelijke gevel een deur en twee zesruits-vensters onder een anderhalfsteens streklaag met gele aanzet- en sluitbakstenen.

Waardering

De timmerwerkplaats annex schaatsmakerij, die onder traditioneel-ambachtelijke baksteenarchitectuur omstreeks 1875 is gebouwd vrijwel zeker naar ontwerp van en uitgevoerd door de timmerman K.K. Hoekstra, is van algemeen cultuurhistorisch belang:

- als bijzondere uitdrukking van de sociaal-economische ontwikkelingen in het dorp Wergea, in het bijzonder van de industrieel-ambachtelijke bedrijvigheid aan de Nieuwe Hoek,
- vanwege de herinneringswaarde voor de belangrijke schaatsindustrie te Wergea,
- als bijzondere uitdrukking van de timmerloods-typologie, verwant aan die der pakhuizen,
- vanwege de redelijke mate van esthetische kwaliteit van het ontwerp, in het bijzonder de eenvoudige constructie en verzorgde detaillering van het exterieur,
- vanwege de betekenis van het object als onderdeel van een complex gelegen binnen het beschermd dorpsgezicht,
- vanwege de redelijke mate van gaafheid van het exterieur,
- vanwege de functionele relatie met het industrieel-ambachtelijk complex waar het gebouw als timmerwerkplaats annex schaatsmakerij deel van uitmaakte,
- vanwege de redelijke mate van zeldzaamheid van timmerwerkplaatsen in de provincie Friesland.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Nijverheid

Functie

Timmermanswerkplaats

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument